

Kertészet és Szőlészet

Alapítva: 1952

www.magyarmezogazdasag.hu

46

2020. november 11.
69. évfolyam

Ára: 560 Ft | Előfizetőknek: 440 Ft

Könnyen termeszthető a kínai galagonya

6-7. oldal

Váratlan kihívások, lehetőségek

Nemzetközi
hagymapiaci
körkép

9. oldal

Agrárszak- képzés 2020

Az új rendszer
rugalmas
tanulási utakat
kínál

13-20. oldal

Kozma Pál emlékére

Rezisztens
borszőlője
a Duna gyöngye

22-23. oldal

A HAZAI AGRÁRSZAKKÉPZÉS ÁTALAKÍTÁSA

Agrárszakképzési centrumok kialakítása

A hazai agrárszakképzés átalakításának szükségessége már a rendszerváltás után nem sokkal megfogalmazódott. A mezőgazdaság (élelmiszergazdaság) teljes átalakulása, a nagy állami gazdaságok, mezőgazdasági termelőszövetkezetek megszűnése, illetve átszervezése részvénytársaságokká, korlátolt felelősségű társaságokká és egyéb vállalkozási formákká, a családi gazdaságok, kkv-k fokozatos kialakulása szükségszerűen és egyre sürgetőbben vetették fel, követelték meg a nagyüzemi gazdálkodáshoz igazított hazai agrárszakképzés (szakképzés és felsőoktatás) átalakítását. Ez azonban nem egyszerű folyamat, az oktatás rendszerébe, iskolahálózatába való belenyúlás mindig hosszabb tervezést, előrelátást és előkészítést igényel. Fiatalok életéről, jövőjéről, a munkaerőpiacon való érvényesüléséről kell egyben dönteni, így csak nagyon megfontoltan, a teljes magyar szakképzés átalakulási folyamatába ágyazottan szabad nekilátni.

Az utóbbi évtizedben bekövetkezett ugrásszerű technológiai-technikai változások megsüregelték ennek a feladatnak a végrehajtását, amely az utóbbi időben felgyorsult. Ehhez alapvetően hozzájárult a negyedik ipari forradalom, a digitalizáció robbanásszerű előretörése, a robotika, robotizáció küszöbön álló belépése, ami természetesen a mezőgazdaságot és élelmiszeripart is érinti.

A magyarországi szakképzés átalakításával, a piac igényeihez való igazításával kapcsolatosan az elmúlt évtizedekben számos elképzelés, variáció született, de tulajdonképpen mindegyik csak toldozgatta-foldozgatta a régit, nem hozott igazi áttörést sem oktatáspolitikai, sem szakmai vonatkozásban. A régi, valamikor jól bevált szakmunkás- és technikusképzést próbálták megújítani: szakiskolai képzés, szakközépiskolai képzés,

legutóbb szakgimnáziumi képzés bevezetésével – utóbbinak sem hagyománya, sem társadalmi szintű elfogadottsága nem volt. Elismerve, hogy mindegyik kísérlet a jobbitás, az átláthatóság és átjárhatóság biztosításának szándékával és a versenyképesség igényével lépett fel, egyik sem váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

Időközben, 2011-ben új szakképzési törvény is született, majd többszöri (2016, 2018) módosítás után a ma érvényes „új Szkt” (2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről) alapján 2019-ben gyorsultak fel a munkálatok. Ekkor alakult ki olyan struktúra és konszenzusos elképzelés, szakmai munkaanyag, melynek kapcsán megszülettek a döntések, amelyek a szakképzés és intézményrendszere, ezen belül az agrárszakképzés és intézményrendszere 2020. évi átalakulásához vezettek.

A jogszabály preambuluma sze-

rint a törvényalkotás alapvető célja a tudatos szakma-, illetve képesítés-választás elősegítése, a szakképzés 21. századi követelményekhez igazított magas színvonalának biztosítása és a tudásalapú gyakorlati tanulásra, a digitális tudás fejlesztésére, a kreatív és széles látókörű gondolkodásra, továbbá a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességére oktató, a szakképzés és a gazdasági szféra közötti szorosabb együttműködés erősítésére alapozó szakképzési rendszer kialakítása.

A törvény alapján szükséges intézkedéseket meghozták, a végrehajtandó feladatokat megoldották, a stratégiát kialakították, a szakképzés, ezen belül az agrárszakképzés átalakítása 2020. július 1-jétől elindult.

A törvény meghatározta, hogy a szakképzés feladata a korszerű szakmai ismeretek megszerzésére való felkészítés, és az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségek fejlesztése, valamint, hogy a szakképzés és a felsőoktatás az oktatási rendszer egymásra épülő szerves részei. A jogszabály szakképzési alapfeladatként a szakképző intézmény alapító okiratában meghatározott technikai szakmai oktatást és szakképző iskolai szakmai oktatást határozta meg.

A hazai szakképzésért felelős Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) az új szakképzési törvény alapján elkészítette 2019-ben a Szakképzés 4.0 munkaanyagot. „A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési

Az agráriumot választotta

„Dömötör Martin már a második, a mezőgazdasági gépjavító szakmát szerzi

rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című előterjesztés, szakmai anyag az alapja az agrárszakképzés átalakításának is.

Az agrárszakképzésért felelős agrárminiszter, az Agrárminisztérium (AM) – intézményfenntartóként is – az ITM anyagára alapozva elkészítette stratégiáját „Agrárszakképzés a 21. században. Az Agrárminisztérium középtávú szakképzési stratégiája a Szakképzés 4.0 irányelvei alapján 2020–2030” címen. Mindezekre – és az agrárszakképzés bevált hagyományaira – alapozva indult meg 2019–2020-ban a konkrét munka, a programok, szabályzatok stb. kidolgozása, és folyik jelenleg is a finomhangolás.

Alapvetések, fő célok

A célok megvalósításához, a reális elvárások megfogalmazásához először is meg kellett állapítani a jelenlegi, illetve eddig működött szakképzési és felnőttképzési rendszer kulcsproblémáit, kihívásait.

Ezek a következők:

- hiányoznak a duális képzéshez szükséges ágazati kompetenciák;
- a képzés kínálatvezérelt, és nem képes a piac gyorsan változó igényeit nyomon követni;

- a már beindult duális képzésben nem vesznek részt megfelelő számban a vállalkozások (agrár-élelmiszeripari kis- és középvállalatok);
- a duális képzésben részt vevő diákok száma elmarad az európai átlagtól;

- a szakképzés infrastruktúrája és felszereltsége (különösen a tangazdaságoké, tanüzemeké) a fejlesztések ellenére mára nagyrészt leromlott, nem jelent valós, vonzó alternatívát a pályaválasztó diákok (és szüleik) számára;
- magas a végzettség nélküli iskolaelhagyók aránya;
- a szakmai képzés struktúrája nem elég rugalmas, működése nem hatékony;
- a középfokú szakmai képzésnek nem működik a kapcsolata a felsőoktatással az elvárt szinten (ezért is választják sokan az általános gimnáziumot);
- a szakmai tárgyakat oktatók közül kevesen vesznek részt vállalati (gazdasági) helyszíni továbbképzéseken, így tudásuk nem képes követni megfelelően a rapid technológiai fejlődést;
- az eddig működő felnőttoktatás és felnőttképzés nem kínált kellően rugalmas tanulási lehetőséget, nem kifejezetten a gazdaság igényeire fókuszált, hatékonysága nem volt megfelelő;
- az agrárszakképzés intézményrendszere, az Agrár-Szakképző Iskolák Hálózata (ASZIH) – bár lefedi az ország területét – szétaprózott, az iskolák sokszor egymás versenytársai, nem alakult ki a centrumokba tömörülés, ami az ITM-hez tartozó intézményeknél már korábban megtörtént.

A feladatokat, azt, hogy milyen szakképzésnek és felnőttképzésnek kell működnie 2030-ban, illetve már azt megelőzően, mindezek ismeretében jelölték ki. A cél, a vízió a következő: minden munkaképes magyar állampolgár számára biztosítani legalább egy, a gazdaság igényein alapuló, a gyorsan változó munkaerőpiacon elhelyezkedést lehetővé tevő, modern szaktudást nyújtó szakképzést, és megalapozni a folyamatos továbbképzéshez szükséges igények és készségek kialakulását.

A Szakképzés 4.0 alapértékeiként fogalmazódott meg a karriert kínáló, duális, átlátható és átjárható, megtartó szakképzés. Ezek egyben alapkövetelményként jelentkeznek

Az agráriumot választotta

„Pintér Béla a családi gazdaság magasabb szinten való továbbvitelét tűzte ki céljául

A korábbi DASZK vezetője, Simonné Szerdai Zsuzsanna, a Déli Agrárszakképzési Centrum főigazgatója mondhatni helyzeti előnyben volt. Egy korábbi központ vezetőjeként talán jobban átlátja a centrumosodással kapcsolatos teendőket, előnyöket.

„A 12 iskolát összefogó, négy megye (Tolna, Somogy, Baranya, Bács-Kiskun) területére kiterjedő centrum egyik legfontosabb feladata az egységes struktúra, az egy nyelven beszélés kialakítása. Fontos, hogy az oktatók (és a tanulók is) a pozitívumokat, a lehetőségeket lássák a centrumban. A centrumnak és iskoláinak a négy megye agráriumának fejlesztéséhez kell hozzájárulnia képzéseivel, tehát a piaci igényeket kell kielégítenie. Az ágazati képzőközpontok és ágazati vizsgaközpontok kialakításánál a centrumoknak kezdeményező és koordináló szerepet kell vállalniuk. A közös érdekek mentén kell megszervezni ezeket, a duális képzés szükségességének figyelembevételével.”

az agrárszakképzésben is, megvalósulásuk során az agrárgazdaság (mezőgazdaság, kertészet, erdőszet, élelmiszeripar) sajátosságainak figyelembevételével.

A szakmai képzés három pillére (az a három terület, amelyeknek átalakítása a legnagyobb mértékben hozzájárul az érdemi változásokhoz) a következő:

- vonzó környezet: olyan minőségű tanügyi, kollégiumi és egyéb épületek, oktatókabinetek, tanműhelyek/tangazdaságok, sport- és szabadidős terek kialakítása, amelyek vonzó alternatívát jelentenek a pályaválasztó fiataloknak;
- vonzó karrierlehetőség: rugalmas, kiszámítható karrierlehetőség megalapozása a megújult szakmai képzés során. A szakképző iskolai és a technikai képzés közötti átjárhatóság biztosítása, valamint, hogy a technikum befejezésekor a diákoknak versenyképes végzettséget, szakképzettséget, a gazdaság által elvárt tudást kell kapniuk, ami biztos egzisztenciát és versenyképes jövedelmet nyújt

(a technikus szakmai vizsgát követően a diákok szakmai vizsgájuk eredményétől függően jelentős többletpontszámot kapnak, ami alapján egyenes út vezet az első-sorban szakirányú felsőoktatásba); – naprakész tudású oktatók: kiemelt jelentősége van annak, hogy az elméleti és gyakorlati szakmai oktatók tudása naprakész legyen, képesek legyenek követni az ágazat technológiájának (digitalizáció, robotika, precíziós gazdálkodás stb.) fejlődését.

A szakképzett munkaerőre egyre inkább szükség lesz, különösen az automatizált termelés (precíziós mezőgazdaság) és szolgáltatás tervezéséhez, kiépítéséhez, működtetéséhez és karbantartásához. A szakképzésnek és a felnőttképzésnek, de a felsőoktatásnak is erre kell elsősorban felkészítenie. Magasabb szintű képzést, és a jelenlegihez képest mindenképpen mást, új elemeket, módszertant kell adnia, az itt végzetek így nyújthatnak nagyobb hozzáadott értékű tevékenységet.

A szakképzés új rendszere

A megújuló szakmai képzés struktúráváltozása azokra a fő problémákra ad választ, amelyek az eddig működő rendszert jellemezték. Az új struktúra alapelve: az iskolarendszer feladata, hogy széles ágazati

szakmai alaptudást, és a foglalkoztatók, a munkaerőpiac által elvárt kompetenciákat adjon. Ezzel az ágazati alaptudással lehet a duális gyakorlati képzésben hatékonyan elsajátítani a speciális szakmai ismereteket. Az iskolából kikerülő fiatal szakemberek ezzel a biztos szakmai tudással és a folyamatos tanulás, továbbképzés, alkalmazkodás képességével lesznek képesek a felnőttképzés és a vállalati továbbképzés rendszerében megújítani ismereteiket szakmai karrierjük során.

Az új iskolai rendszerű szakmai képzésben – így az agrárszakképzésben is – két iskolatípus került meghatározásra, kialakításra és megnevezésre.

TECHNIKUM

A gazdaság már régen megfogalmazott visszajelzését figyelembe véve és elfogadva, szaktudomány helyett 2020. július 1-jével az agrárszakképzésben is a technikum került bevezetésre. Ez az iskolatípus régről ismert, elfogadott, sokak számára a minőségi szakmai képzést jelképezi, mintegy hívószó a szülők, diákok számára. A végzetek technikusok lesznek. A képzés egységes szervezése, dualitása és a (szakirányú) felsőoktatáshoz való erősebb kapcsolódása teszi vonzóvá.

A technikusképzés ötéves. Az első két év agráragazati ismereteket adó képzése után a második

Az agráriumot választotta

„
Molnár Csaba
nem csalódott
az iskola-
választásban

ciklusban duális képzés folyik, vállalati duális képzőhelyen. A képzés időszakában az eddigi tanulószereződés átalakul munkaszerződéssé, amely a képzés alatt jövedelemhez juttatja a tanulót. A diák négy közismereti tárgyból tesz érettségi vizsgát, a technikus szakképesítés szakmai vizsgája lesz egyben az ötödik érettségi tárgy. Így a 13. évi sikeres vizsga után két végzettséget, és egyben szakképzettséget igazoló bizonyítványt kap: érettségi bizonyítványt, valamint a technikus végzettséget igazoló oklevelet.

SZAKKÉPZŐ ISKOLA

A korábbi szakiskola helyetti, nem igazán befogadott szakközépiskola helyébe a hároméves szakképző iskola lép.

Az első év agráragazati ismereteket adó képzését követően két évben folyik duális képzés, első-sorban munkaszerződés keretén belül. A végzés után itt is nyitott a lehetőség az érettségi vagy akár a technikus végzettség (szakképzett-ség) megszerzésére. A képzés első szakaszában, a kilencedik évfolyam végén van átjárhatóság a szakképző iskola és a technikum között különböző vizsga nélkül, mivel mindkét iskolatípusban ágazati alapképzés történik. Az ágazati alapképzés a korábbi szintvizsga helyett ágazati alapvizsgával zárul, amivel egyszerű munkakörök betöltésére nyílik lehetőség.

A szakmai képzés lehetőséget biztosít a „csak” érettségizett, gimnáziumot végzett, valamint az egyetemi tanulmányait valamilyen okból feladó fiatalok részére is, erre szolgál a technikum kétéves képzése.

A gimnáziumban tanuló diákok számára is biztosítani kell a kilencedik évfolyam után az átjárhatóságot, ha valaki mégis a szakmatanulással mellett dönt. A munkaerőpiaci helyzet változása miatt számos érettségire épülő szakma felértékelődött, ezért a gimnáziumban zajló pályaorientáció során a kétéves technikus-képzésnek is reális alternatívának kell lennie.

A tapasztalatok alapján sajnos a hátrányos, halmozottan hátrá-

Az Alföldi Agrárszakképzési Centrum főigazgatója, Horváth József korábban a Szegedi Tudományegyetem hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Karának dékánja volt. Nagy fontosságot tulajdonít a centrum és az egyetem szorosabb kapcsolatának, együttműködésének.

„Az újfajta oktatási rendszer, az »orientációs képzés«, az erre való felkészülés egyfajta kihívás az agrárszakképzés számára; új rendszerben, új tartalommal kell felkészíteni a tanulókat a jövő mezőgazdaságában, termelésében való helytállásra. A centrumhoz tartozó 10 iskola négy megyére (Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Békés, Csongrád-Csanád) kiterjedően nagy földrajzi területet foglal magába, oktatott szakjai – akárcsak a legtöbb centrumnál – szakmailag lefedik a teljes agrárgazdaságot. Centrumspecifikus, hogy a területen három korábbi AM-fenntartású iskola (Cegléd, Karcag, Törökszentmiklós mezőgazdasági iskolái) egyházi fenntartásba került; ezekben szintén mezőgazdasági képzések folynak, velük is tartani kell a kapcsolatot. A szakmai vonalon kiemelt figyelmet kívánunk fordítani a precíziós mezőgazdaság, gazdálkodás oktatására, a drónpilóta-képzési programra, valamint az öntözésfejlesztésre, a vízgazdálkodásra; utóbbinál különös tekintettel a területen levő nagy kertészeti cégekre, egyesülésekre (szentesi DélKerTÉSZ, Árpád-Agrár Zrt.), ezeknek a duális képzésbe való bevonására. A Szegedi Tudományegyetemmel való, már kialakult jó kapcsolatrendszerre alapozva tudásközpont kialakításában, abban való aktív részvételben gondolkozunk.”

nyos helyzetű diákok között (és ilyenek nagy számban vannak az agrárszakképzésben) még mindig sokan vannak azok, akik a 16 éves tankötelezettségi korhatárt úgy érik el, hogy nem fejezik be az általános iskolát. Az iskolák nagy többsége nem rendelkezik eszköztárral és módszertannal a problémák megoldására. Ezeknek a fiataloknak meg kell teremteni azt a lehetőséget, hogy speciális képzési programban tanuljanak, és legalább egy részszakképesítéssel lépjenek ki a képzési rendszerből.

A szakmai képzés alaprendszerre speciális funkciókkal egészül ki, ezek elsősorban a kompetenciahiányok csökkentését és a végzettség nélküli iskolaelhagyás mérséklését célozzák. Ilyenek az orientációs év (kompetenciafejlesztő év lehetősége a szakképző iskolába való belépés előtt, annak feltételeként), a dobantó program (alapkompetencia-fejlesztő év az iskolai rendszerű oktatásban lemaradó vagy

a rendszerből már kiesett 15–20 éves fiatalok, tanulási, illetve magatartási zavarokkal küzdők számára), valamint a műhelyiskola OKJ-s rész-szakképesítés kimenettel, ami az eddigi, alacsony hatékonysággal működő HÍD-programot váltja fel.

A duális képzési forma megerősítése

A technikumban és a szakképző iskolában is meghatározó a duális képzés. Ezt megerősíti a tanulószerveződést felváltó munkaszerződés is, ami a képzésben részt vevő vállalkozások, cégek és a diákok szempontjából is fontos, pozitív változás.

A régihez képest a változás legfontosabb elemei:

- a duális képzésben munkaszerződés van;
- aki önhibáján kívül nem tud részt venni duális képzésben, az szakképzési ösztöndíjat kap.

Tehát az új rendszerben ösztöndíj vagy munkaszerződés van, minden tanuló valamilyen juttatáshoz, jövedelemhez jut.

Az új szakképzési struktúra lényege, hogy mindenki számára rugalmas tanulási utakat, átjárhatóságot biztosít. A tanulmányaikat gimnáziumban, technikumban vagy szakképző iskolában megkezdők is eljuthatnak a felsőoktatásba, illetve versenyképes alapfokú vagy érettségi végzettségre épülő szakmai képzettséggel (képesítéssel) léphetnek be a munkaerőpiacra.

Mitől válhat vonzóvá a szakképzés?

- Szakmai karriert, egyre magasabb fizetéseket, biztos egzisztenciát alapoz meg.
- A felvételit számítógépen végzett kompetenciamérés helyettesíti.
- A technikumban csökkenti a terhet azzal, hogy a szakmai vizsga egyben érettségi tárgy.
- A jó eredménnyel letett technikus vizsga egyenes út a szakirányú felsőoktatásba.
- A duális képzés általánossá tétele megteremti annak lehetőségét, hogy már a tanulmányok alatt jövedelemhez jusson a fiatal.
- A munkaszerződés bevezetésével a tanulási évek egy része beszámítható a nyugdíjra jogosító évekbe.
- A megújult ösztöndíjrendszer megteremti a pályakezdés támogatásának lehetőségét.
- A „21. századi szakképző iskola” fejlesztési program eredményeként a diákok vonzó iskolaépületekben, jól felszerelt tangazdaságokban/tanműhelyekben tanulhatnak. A fiatalok az életük szerves részét képező digitális környezetben tanulnak, amiben benne vannak az eszközök, a szupergyors WiFi, a digitális tananyag és az érintőképernyős tábla stb. is.

Az agráriumot választotta

„Mihály Viktória az állattenyésztő és állategészségügyi technikus szakképzettséget szeretné megszerezni

Hoczek László főigazgatónak, a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum vezetőjének határozott elképzelései vannak a centrum feladatait illetően.

„A 12 iskolát tömörítő, öt megye területét lefedő (Győr-Moson-Sopron, Fejér, Komárom-Esztergom, Vas, Veszprém) centrum iskolái az agrárágazat teljes spektrumát képviselik. Különlegesség a faipari, a rendészeti és a sportképzés. Figyelembe kell vennünk, hogy az Észak-Dunántúl erősen iparosodott térség, ahol jelentős szerepet játszik az élelmiszeripar (különösen az erjedéssipar és a tejipar). Ugyancsak erősek a szolgáltató ágazatok, mint a vadászat, a parképítés, a virágkertészet; az ezekre való képzést erősíteni szeretnénk. A végzett szakembereknek piacuk is van, keresik őket; a duális partnerek folyamatosan igényt támasztanak az iskola végzős diákjai iránt. Tudomásul kell venni, hogy kimenetorientált képzést kell folytatni – azt kell képezni, amit a gazdaság igényel, de csak úgy, hogyha a gazdaság beszáll az oktatásba. Ki kell alakítani a kölcsönös érdekeken alapuló kapcsolatot az erdészképzés terén Sopronnal, a virágkertész-, illetve virágkötőképzés terén Szombathellyel, élelmiszeripari vonalon pedig Székesfehérvárral. A tejfeldolgozás ágazati képzési központja a centrum lehet, itt kell megerősíteni. A képzési területen a tömegigények kielégítése mellett az ökotudatos gazdálkodás (magas értékű termék előállítása) igényeit is ki kell elégíteni. Felvállalt cél a kimaradt Zala megye meghódítása, onnan is szeretnénk bevonni a fiatalokat az agrárképzésbe. A centrumnak összehangoló, stratégiaorientáló feladata is van.”

A gazdaság elvárásainak beépítése

A szakképzés és felnőttképzés megújított rendszerének a gazdaság, jelen esetben az agrárgazdaság által igényelt szakmastruktúrában, a vállalatok, gazdálkodó szervezetek által elvárt, hasznosítható tudással és kompetenciákkal rendelkező szakembereket kell képeznie, kibocsátania. Kiemelt jelentősége van annak is, hogy az egyes térségek gazdasági szerkezetének és helyze-

tének megfelelő szakképzési rendszer működjön.

A közép- és hosszú távú munkaerőpiaci igényekre az iskolai rendszernek kell választ adnia, míg a rövid távú – az új beruházásokhoz, technológiákhoz, a kapacitásbővítéshez, modernizáláshoz kapcsolódó – elvárásokra a felnőttképzésnek kell megoldást találnia.

A szakmastruktúrával kapcsolatos igények meghatározásának alapja a képesítéseknek az a rendszere, amelyet az egész országban egységesen elismernek.

Az évtizedek óta megszokott, ismert, többszöri átalakításon, korszerűsítésen átesett Országos Képzési Jegyzék (OKJ) a gazdaság által elvártnál több szakmai képesítést tartalmazott, nem volt megfelelő illeszkedés a foglalkoztatók által definiált munkakörökhöz, az iskolai rendszerben oktatott szakmák sok esetben túlspecializáltak voltak. Szükségessé vált ezért az OKJ teljes racionalizálása, a nemzetközi gyakorlathoz is igazodó, kevesebb szakmai képesítés meghatározása. Ennek a megoldására hivatottak a létrehozott ágazati készség-tanácsok (ÁKT), amelyek – a kamarákkal együtt – definiálták a gazdaság szakmai igényeit, kialakították az alapszakmák rendszerét.

Az ágazati készség-tanácsok meg-

alakulásával megteremtődött annak a feltétele, hogy az egyes szakterületek meghatározó képviselői megfogalmazzák (és folyamatosan karbantartsák) a szakmaszerkezettel és a szakmai tartalmakkal kapcsolatos elvárásaikat, illetve megtegyék javasataikat. Az egyes gazdasági ágazatok gazdálkodó szervezeteinek a szakképzés tartalmi szerkezetének folyamatos fejlesztését és korszerűsítését, a munkaerőpiaci igények és a képzési kínálat összehangolását szolgáló szakmai javasatait az ágazati készség-tanácsok képviselik.

A jelenlegi tizenkilenc ágazati készség-tanács közül az Élelmiszeripari Készség-tanács (a feladatkörébe tartozó XXXVI. Élelmiszeripari OKJ ágazat) és a Mezőgazdasági Készség-tanács (a feladatkörébe tartozó XXXII. Erdészet és vadgazdálkodás, XXXIII. Mezőgazdaság, XXXIV. Kertészet és parképítés OKJ ágazatok) tartozik az Agrárminisztérium kompetenciájába. Érintett továbbá a Környezet- és Természetvédelem, Fenntarthatóság Készség-tanács (a feladatkörébe tartozó XXIII. Környezetvédelem OKJ ágazat) munkájában.

A kormány a 213/2018. (XI. 22.) Kormányrendeletben szabályozta az ÁKT-k munkáját. Az ÁKT-k ülésein állandó meghívottként tanácskozási

Az agráriumot választotta

„Szép Noémi szerint a több lábón állás fontos szempont a mai világban

joggal vesz részt a szakképzésért és a felnőttképzésért, valamint az adott ágazatba tartozó szakképesítésért felelős miniszter – így az agrárminiszter – delegáltja. Az ÁKT-k munkáját a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) koordinálja; a munkát a tagok által javasolt ágazati szakértők segítik, ami egyben a kamarai szakértőháló megújulását is eredményezi.

A régi OKJ racionalizálása után – az ÁKT-k javasatait figyelembe véve – a 760 szakképesítésből kevesebb mint 200 maradt meg.

Tájékoztató füzet az alapszakmákról

Az eddig leírtak alapján az agrárszakképzésben, élelmiszeripari ágazatban ötéves technikai képzésben

- bor- és pezsgőgyártó technikus,
 - erjedés- és üdítőital-ipari technikus,
 - élelmiszer-ellenőrzési technikus,
 - élelmiszeripari gépésztanús,
 - húsipari technikus,
 - sütő- és cukrászipari technikus,
 - tartósítópipari technikus, valamint
 - tejipari technikus képzések választhatók;
- hároméves szakképző iskolai képzésben pedig
- erjedés- és üdítőital-ipari termék-készítő,
 - édességkészítő,
 - élelmiszeripari gépkezelő,
 - hentes és húskészítmény-készítő,
 - kistermelői élelmiszer-előállító,
 - pék,
 - pék-cukrász,
 - szőlész-borász,
 - tartósítópipari termék-készítő, valamint
 - tejtermék-készítő szakmákra készítik fel a tanulókat.

Mezőgazdaság és erdészet ágazatban ötéves technikai képzésben

- erdésztanús (erdőgazdálkodás, vadgazdálkodás),
- földmérő, földügyi és térinformatikai technikus,
- kertésztanús (dísznövénytermesztő, virágkötő, zöldségtermesztő, gyümölcstermesztő, gyógynövénytermesztő, parképítő és -fenntartó),

Lévai Imre főigazgató, az Északi Agrárszakképzési Centrum vezetője szerint az új helyzetet szokni kell, a centrum működését, az együttműködést a centrum iskoláival most kell kialakítani.

„A centrumhoz tartozó 11 iskola négy megyében (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar) található, elég nagy az eltérés az iskolák között. A különböző, többszöri fenntartóváltozások különbözőképpen hatottak az iskolákra, a technikai háttérben is vannak különbségek és eltérő földrajzi körülmények között dolgoznak. Folyamatos egyeztetésre van szükség, a centrum egységes működésének, eljárásainak kialakításához idő kell. Nagy kihívás itt is a duális képzés általánossá tétele, az ágazati képzőközpont kialakításának megoldása, az, hogy a vállalati partnerek lehetőségként éljék meg az oktatásba való bekapcsolódást. A minél kevesebb pad, és minél több gyakorlat elvét szeretnénk megvalósítani. Ki kell vinni a tanulókat olyan helyekre, ahol olyan eszközökkel, technikákkal dolgozhat (tanulhat), amivel a valós életben találkozni fog. A 21. század információdömpingjében való szelektálni tudásra is meg kell tanítani a diákokat, és nagyobb hangsúlyt kell helyezni a nevelésre. Fontos azt elérni, hogy a tanuló büszke legyen arra, hogy itt végzett, ismerje fel, hogy milyen lehetőségek nyílnak meg előtte az agráriumban – ehhez újszerű gondolatként szeretnénk megtalálni azt a tanulókat, akik a centrum arca lehet. A centrumon belül egy letisztult folyamat is elindult: szeretnénk a képzésben az iskolák közötti – még fellelhető – párhuzamosságokat megszüntetni, minden iskolánál a helyi specialitások figyelembevételével, beépítésével kialakítani a képzéseket.”

- mezőgazdasági gépésztanús, valamint
- mezőgazdasági technikus (állattenyésztő, növénytermesztő) képzések és szakmairányok választhatók; hároméves szakképző iskolai képzésben pedig
- erdőművelő-fakitermelő,
- gazda (állattenyésztő, növénytermesztő, lovas),
- kertész és
- mezőgazdasági gépész.

A környezetvédelmi és vízügyi ágazat képzései közül öt éves technikai képzésben környezetvédelmi technikus, hároméves szakképző iskolai képzésben hulladékfeldolgozó munkatárs képzések választására van lehetőség.

Ez mindösszesen azt jelenti, hogy a mezőgazdasági, illetve élelmiszeripari ágazatokban technikai képzésben 14 alapszakmában (és 9 szakmairányban) szerezhető technikai végzettség és szakképzettség, míg szakképző iskolai képzésben 15 alapszakmában (és 3 szakmairányban) szerezhető szakképzettség, bizonyítvány.

Az OKJ-ben (alapszakmák között) szereplő minden szakma ki egészül digitális szintekkel. Ágazatonként szükséges definiálni, hogy a digitalizáció milyen tudást, képességeket és készségeket igényel. Minden szakmai képzésbe be kell épülnie a digitális tartalmaknak, a kimeneti követelményekben pedig meg kell jelennie a gyakorlatban alkalmazható digitális tudásnak. (Az ilyen irányú ágazati szakképzési tevékenységet, feladatokat összhangba kell hozni a Digitális Agrárstratégiaival, az Okos Gazda Programmal, és figyelembe kell venni a Digitális Agrárakadémia felállításakor.)

A technikumoknak és a szakképző iskoláknak stabil, ágazati szintű szakmai alaptudást kell adniuk a megújult OKJ-ban meghatározott, iskolai rendszerben oktatható alapszakmák oktatásával. Az erre épülő szakmai specializációnak döntően a felnőttképzés keretében kell történnie. A szakképzés és felnőttképzés fejlesztése olyan szakmapolitikai tervezésen alapul, amelynek legfontosabb eleme az együttműködés.

Az együttműködés, a közös gondolkodás szükséges az intézményrendszer fejlesztésében, a lemorzsolódás csökkentése terén, de a szakmai oktatók speciális életpályamodellje, vagy a kapcsolat fejlesztése a felsőoktatással is igényli az együttgondolkodást és -cselekvést.

Szakképzési és Innovációs Tanács

Annak érdekében, hogy a párbeszédnek, az együttgondolkodásnak formális kerete is legyen, az ITM 2018. szeptemberében létrehozta a Szakképzési Innovációs Tanácsot (SZIT). A tanács tagjai azoknak a szervezeteknek a képviselői, amelyek közvetlen érintettjei, részesei a szakképzési rendszer működésének.

A szakmai képzésért felelős minisztériumok az érintett szakmák, a SZIT és a megyei foglalkoztatási paktumok háttérével hozzák meg a szakmapolitikai döntéseket. A SZIT tagja egy fő az Agrárminisztérium képviseletében, egy fő pedig a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara képviseletében.

Agrárszakképzési centrumok

A szakképzés átalakítása során az ITM-hez tartozó szakképző iskolák már 2013/14-től szakképzési centrumokba tömörültek. Az agrárszakképzést összefogó Agrár Szakképző Iskolák Hálózata (ASZIH) az agrártárca felügyelete és fenntartása alatt önálló iskolákból álló laza szervezetben működött 2013-tól, először 59, majd – néhány iskola pótlólagos átvételével – 61 feladatellátási helyen.

Az ITM-hez tartozó iskolák centrumokba tömörülésével megnöttek számukra a pályázati lehetőségek, könnyebben jutottak fejlesztési forrásokhoz, a költségvetési pénzek elaprózódása megszűnt, és a konkurenciaharc is értelmét veszítette.

Az AM középtávú szakképzési stratégiája – a Szakképzés 4.0-ra, annak irányelveire ráépülve – már megfogalmazta a centrumokba tömörülés javaslatát, szükségszerűségét. Többszöri nekifutás, egyeztetések után az AM elfogadta az öt agrárszakképzési centrum megalakítását, létrehozását.

Az agráriumot választották

„Takács Viktória és Pusoma Erzsébet végzés után a szakmában szeretnének elhelyezkedni

A centrumok 2020. július 1-jével megalakultak; az új alapító okiratok elkészültek, kiadásra kerültek, a centrumvezetők (főigazgató, kancellár) megbízása megtörtént.

Az AM, illetve felelős részlegének, az Agrárszakképzési Főosztálynak megfeszített munkáját jól érzékelteti, hogy ugyan előzetes előkészítések, munkaanyagok ismeretében, de szűk néhány hónap alatt kellett egyszerre három nagy horderejű feladatot, munkát elvégeznie:

- az OKJ átalakítását, ezzel együtt az új agrárszakmák meghatározását;
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény (Kjt) alá tartozó pedagógusok átsorolását a munka törvénykönyve alá tartozó oktató kategóriába (ezzel lehetőség nyílt a béralkura, fizetésemelésekre, azzal együtt, hogy a pedagógusoknak járó kedvezmények zömével továbbra is megmaradtak);

- az Agrárszakképzési Centrumok optimális kialakítását, úgy, hogy a centrumok mérete nagyjából azonos legyen, és a „centrumosodás” lehetőleg ne osszon meg megyéket.

A szakképzési centrum részeként működő szakképző intézmény a szakképzési centrum jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egysége, amely önálló költségvetéssel nem rendelkezik, és kizárólag a kormány rendeletében meghatározott jogok és kötelezettségek alanya lehet.

A centrumok élén főigazgató és kancellár áll. A főigazgató felel a centrum részeként működő szakképző intézmények szakképzési alapfeladatainak ellátásáért, a kancellár pedig a centrum törvényes és szakszerű működéséért, a gazdálkodás, a menedzsment a fő feladata.

A megújult agrárszakképzésben az AM fenntartásában jelenleg öt agrárszakképzési centrum keretén belül 58 intézményben, iskolában – technikumi és szakképző iskolai képzésben – 29 különböző szakma (12 szakmairányban) oktatására nyílik lehetőség. A szakképzési centrumok létrehozásával az (iskola)rendszer jelentős lépést tett a szervezeti működés minőségének emelése érdekében. Ez a központosított munkaszervezet ellátja a speciális szakmai tudást igénylő feladatokat: a gazdálkodást, a munkáltatói feladatokat, lebonyolítja a közbeszerzéseket, menedzselt a pályázati folyamatokat. A centrum vezetése egységes rendszerként kezeli a hozzá tartozó iskolák képzési struktúráját, az egyes iskolák egyéni érdekein felülemelkedve tud a kihasználtsággal és költséghatékonyssággal kapcsolatos döntéseket hozni. A kancellári rendszer bevezetésével ez a menedzsmentszemlélet várhatóan tovább javul.

A Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum vezetője, Molnár Zoltán főigazgató a budapesti központból irányítja a centrumhoz tartozó 11 iskola működését, amelyek két megye (Pest, Nógrád) és Budapest területén helyezkednek el.

„Szerencsésnek ítéltető az elhelyezkedésünk a beiskolázás szempontjából, hiszen nagy a lakosság száma, és a képzések, szakok megoszlása is viszonylag kialakult, kevésbé találhatók párhuzamosság. Ennek köszönhetően a mezőgazdasági képzések főleg a Pest, illetve Nógrád megyei iskolákban, az élelmiszeripari szakok Budapesten és vonzáskörzetében találhatók – a nagykovácsi iskola kivételével. A centrum iskolái, illetve szakjai – az átgondolt kialakításnak is köszönhetően – itt is lefedik az agrárszakképzés teljes területét. Nagyon jó a kollégiumi elhelyezési lehetőség, minden azt igénylő diák elhelyezése megoldott. Az élelmiszeripari szakma szerencsés helyzetben van, mind a 18 szakma megmaradt. Fontos a centrum kezdeményező szerepe az ágazati képzőközpontok kialakításában, célunk, hogy a létrehozandó akkreditált vizsgaközpont a centrum legyen. Az iskolák és a centrum között már eddig is jó kapcsolat alakult ki. Ez annak köszönhető, hogy az iskolák nem tag-, hanem önálló iskolaként működnek a centrumon belül (ahogy a többi centrumnál is – a szerk.). A centrum leveszi a gazdálkodással és adminisztrációval kapcsolatos feladatok túlnyomó részét az iskolák válláról, ugyanakkor a kötelező bevételeken túl a megtermelt pénzt az iskola visszakapja, saját maga által elhatározott fejlesztésekre fordíthatja. Fontos, hogy a centrum és az iskolák közötti feladatmegosztás korrekt, mindenki számára elfogadható és előremutató legyen.”

Ágazati képzőközpontok

A Szakképzés 4.0 irányelvei szerint a kis- és középvállalkozások (kkv szektor) szerepvállalásának erősítése érdekében racionalizálni kell a duális képzéssel kapcsolatos adminisztrációs terheket. A szakképzési centrumok meglévő tanműhelyeire, infrastruktúrájára és eszközeire alapozva létre kell hozni a kkv-k együttműködésére alapozott ágazati képzőközpont rendszerét. Az ÁKK olyan, több kkv által létrehozott nonprofit gazdálkodó szervezet, amelynek tagja lehet a szakképzési centrum is; a szakképzési centrum kezdeményező is lehet ÁKK létrehozásában.

Az irányelvekre alapozva, annak lényegét figyelembe véve, az agrárszakképzés területén is – különösen ott, ahol nagyvállalat (pl. Axiál, Bonafarm stb.) duális képzésben való szerepvállalására nincs lehetőség – ágazati képzőközpontokba tömörülve képzelhető el a hatékony, modern eszközökre, gépekre, berendezésekre alapozott gyakorlati oktatás. Saját tanműhellyel, oktatóbázissal rendelkező nagyvállalatoknál (gazdaságoknál), vállalati képzőközpontokban szervezhető meg a gyakorlati képzés. Ahol felsőoktatási intézmény (egyetem) is részt vesz a gyakorlati (duális) képzésben, ott tudásközpontok alakulhatnak ki.

Duális képzőhely, illetve kép-

Az agráriumot választották

„Tóth Olivia és Sárka Adrienn már tudják, hol fognak dolgozni

zőközpont az és ott lehet, ahol a szakirányú oktatás folytatásának feltételei biztosítottak, meghatározott végzettséggel, szakképzettséggel, gyakorlattal rendelkező személyt foglalkoztat, az oktatáshoz szükséges eszközzel és felszereléssel rendelkezik, előírt minőségirányítási rendszert működtet. A duális képzőhely (képzőközpont) elismerését és nyilvántartását az ágazati gazdasági kamara (jelen esetben a NAK) végzi, illetve vezeti.

A 21. századi szakképző iskola

Az agrárszakképzés fejlesztése szervesen illeszkedik a „21. századi szakképző iskola” fejlesztési programhoz, amely egy középtávú, országos hatású, tíz évre tervezett program, és célja az állami fenntartásban működő szakképző iskolák megújítása.

A 21. század agrárszakképzésének megújulása, az agrárképzés hazai nagy rendszerébe való szerves beilleszkedése, a folyamatosan változó gazdaság, termelés – nemzetközi trendekkel összehangolt – igényeinek figyelembevételével a jövő versenyképes agrár-, illetve élelmiszergazdaságának a záloga.

Agrárszakképzés 2020

A Kertészet és Szőlészet melléklete
A melléklet készítésében közreműködtek:

BÁRDOS B. EDIT, DR. SZEKERES BÉLA,
HÁJÓS LÁSZLÓ és SÁRI ENIKŐ

Fotó: MMG ARCHÍV